

Asia: VM/1229/00.01.00.01/2017

Avoimen hallinnon 4. toimintaohjelman luonnos 2019-2023

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää esitettyä toimintaohjelmakokonaisuutta, sen painopisteitä ja valmistelussa noudatettua monivaiheista ja laajaa osallistamisprosessia onnistuneena.

Ohjelman toimikauden pidentäminen neljään vuoteen on hyvä muutos sekä toimenpiteiden suunnitelmallisuuden että pitkäjänteisen työn kannalta.

Työ- ja elinkeinoministeriö näkee erityisen tärkeänä toimenpiteet koskien selkeää virkakieltä ja julkishallinnon viestien ja terminologian selkeyttä ja ymmärrettävyyttä. Valtionhallinnon oppimisalusta eOppiva on luonteva väline virkakielen koulutukseen.

Työ- ja elinkeinoministeriö kiinnittää huomiota siihen, että tavoite koskien avoimuutta näyttäytyy suunniteltujen toimenpiteiden osalta jossain määrin ristiriitaisena tai tulkinnallisena. Ohjelman tavoitteissa kannustetaan virkamiehiä avoimuuteen "kartoittamalla mitä mahdollisuuksia ja keinoja on tukea virkamiehiä siinä että he jaksavat olla ja toimia avoimesti 24/7/365" ja toisaalta "selvitetään nykyistä selkeämmät sanktiot julkisuuslain rikkomisesta".

Vastuu lakien, ml julkisuuslaki noudattamisesta ja virkavastuu sekä virkarikokset on jo nykyisellään sanktioitu varsin tiukasti. Tavoitteena lienee avoimuuden lisääminen erityisesti viranomaistoiminnan yleistä tasoa korottamalla ja eettisen ja virkamieskulttuurisen muutoksen ja tavoitteellisen kehittämisen kautta, ei ensisijaisesti virkamiehiä lisäsanktioimalla. Virkamiesten oikeusturvan kannalta on myös huomioitava, että julkisuuslain ja tietosuojasääntelyn tulkinnat ovat monin osin aidosti rajatapauksia ja salassapidettävän tiedon oikeudeton luovuttaminen on myös tiukasti sanktioitu. Virkamiestoiminnalle toimenpiteessä asetettu avoimuusvaade 24/7/365 lienee korvattavissa päivystystehtäviin viittaavan numerosarjan sijasta määritteellä "virkatoiminnassaan".

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää erityisen tärkeänä jatkokeskustelua ja moniulotteista tarkastelun jatkamista koskien tekoälyn eettisen ohjeistuksen kehittämisestä ja kyseisen toimenpiteen säilyttämistä ohjelmassa.

Nummela Heidi
Työ- ja elinkeinoministeriö